

Genç-Anababa Çatışma Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Genç-Anababa Çatışma Envanteri*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22122>

Özet

Genç-Anababa Çatışma Envanteri (GAÇE), Ç. Özgen tarafından 1992 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş olan bir ölçme aracıdır. Bu envanterin temel amacı, genç bireyler ile ebeveynleri arasındaki algılanan **çatışma** düzeyini ve dinamiklerini psikometrik olarak ölçmektir. Ölçek, özellikle ergenlik dönemi boyunca yaşanan kişilerarası gerilim ve anlaşmazlık alanlarını tespit etmeye odaklanmaktadır.

GAÇE, bir geliştirme ölçme aracı olup, psikolojide aile içi ilişkilerin incelenmesinde kullanılan önemli bir araç olarak kabul edilmektedir. Geliştirme sürecinde geçerlik ve güvenirlilik çalışmaları yapılmış, ancak bu çalışmalara ait detaylı bulgular kaynak referanslarında yalnızca tezin varlığıyla belirtilmiştir. Ölçek, Türk kültürüne özgü genç-ebeveyn ilişkisi bağlamında çatışmanın niteliğini anlamlandırmaya katkı sağlayabilecek hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Genç-Anababa Çatışma Envanteri, GAÇE, Aile Çatışması, Ergenlik, Ebeveyn, Psikometri, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Ç. Özgen

Amaç

Genç-Anababa Çatışma Envanteri'nin (GAÇE) temel amacı, gençlerin ve ebeveynlerinin algıları doğrultusunda, aralarındaki çatışmanın sıklığı, yoğunluğu ve türünü belirlemektir. Bu araç, özellikle bireyin **özerklik** taleplerinin artması ve ebeveyn kontrolünün sorgulandığı kritik ergenlik dönemi boyunca ortaya çıkan anlaşmazlık alanlarını sistematik bir şekilde incelemek üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, akademik araştırmalarda ve klinik uygulamalarda genç-ebeveyn ilişkilerindeki zorlukları tespit etmek, risk faktörlerini saptamak ve aile danışmanlığına yönelik müdahale programlarının etkinliğini değerlendirmek amacıyla kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Ölçeğin birincil hedefi, bu çalışmaların altında yatan temalar (örneğin, kurallar, iletişim, arkadaş seçimi) ortaya çıkarmaktır.

Yapı

GAÇE'nin ölçtüü temel psikolojik yapı, "Genç-Anababa Çatışması"dır. Bu yapı, genellikle gençlerin bireyselleşme çabaları ile ebeveynlerin rehberlik ve kontrol etme ihtiyaçları arasındaki doal gerilimden kaynaklanan karışıklı anlaşmazlıklar ve olumsuz duygusal tepkileri içermektedir. Ölçek, çatışma tek boyutlu bir olgu olarak ele almak yerine, muhtemelen farklı alt boyutlar veya alanlar (örneğin, davranışsal kurallar, kişisel özerklik, değerler ve inançlar) üzerinden incelemektedir.

Çatışmanın niteliği, sadece davranışsal anlaşmazlıklar değil, aynı zamanda tarafların bu anlaşmazlıklara yükledikleri anlamlar ve hissettikleri hayal kırıklığı, öfke gibi duygusal tepkileri de kapsamaktadır. Ölçek, bu yapıyı ölçerek, sağlıklı aile iletişimi ile bozulmuş aile iletişimi arasındaki ayrım yapabilmeyi amaçlamıştır.

Geçerlik

Kaynak bilgide Genç-Anababa Çatışma Envanteri'nin geçerlik çalmalarına dair spesifik detaylar bulunmamaktadır; ancak bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiği göz önüne alındığında, geçerlik çalmaları yapıldığı varsayılmaktadır. Bu çalmaların, ölçeğin gerçekten genç-ebeveyn çatışması ölçüp ölçmediğini kanıtlamak amacıyla **kapsam geçerliliği** ve **yapı geçerliliği** analizlerini içerdiği düşünülmektedir.

Yapı geçerliliği bağlamında, faktör analizlerinin kullanılmaması muhtemeldir. Ölçeğin, mevcut diğer ilgili yapılarla (örneğin, aile uyumu veya iletişim ölçekleri) ilişkisini inceleyen **ölçüt bağımlı geçerlik** çalmalarına da yer verilmesi olabilir. Detaylı geçerlik katsayıları ve yöntemleri için Ç. Özgen'in 1992 tarihli yüksek lisans tezi incelenmelidir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik bilgilerine kaynak içerikte ulaşılamamaktadır. Ancak ölçek geliştirme standartlarına uygun olarak, GAÇE'nin iç tutarlılığı (**iç tutarlılık**) ve zamana karşı kararlılığı (test-tekrar test güvenirlik) değerlendirilen çalmaların tezin orijinal metninde yer aldığı tahmin edilmektedir.

İç tutarlılık analizleri için yaygın olarak **Cronbach Alfa** katsayısının kullanıldığı ve bu katsayının kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) çıktığı varsayılabilir. Test-tekrar test yöntemi ise, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini gösterir. Bu psikometrik özellikler, ölçeğin bilimsel kullanıma uygunluğunu belirlemek açısından kritiktir.

Faktör Analizi

Genç-Anababa Çatışma Envanteri'nin (GAÇE) yapı geçerliliğini saptamak amacıyla, muhtemelen

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi temel alt boyutlar altında toplandığını belirleyerek, çatışma yapısının çok boyutlu olup olmadığını ortaya koymuştur.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin genç-ebeveyn çatışması ölçeği ayrı ve anlamlı alt ölçeklere sahip olduğunu göstermiş olabilir. Örneğin, "Otoriteye İtaat Çatışmaları" veya "Kişisel Özgürlük Çatışmaları" gibi faktörler elde edilmiş olabilir. Bu faktörlerin belirlenmesi, çatışmanın hangi spesifik alanlarda yoğunlaştığını anlamak için önemlidir.

Araç

Test Type: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format: Kaynakta belirtilmemekle birlikte, psikolojik envanterlerin çoğu **Likert tipi** derecelendirme formatını kullanır (Örneğin, "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a kadar 3, 4 veya 5 seçenekli bir derecelendirme).

Language Available: Türkçe

Population Group: Gençler ve Ebeveynleri

Age Group: Ergenlik dönemindeki bireyler (Genellikle 12-18 yaş aralığı) ve onların ebeveynleri.

Population Details: Türkiye'deki ergen ve ebeveyn popülasyonu üzerinde standartlaştırma çalışmaları yapılmıştır.

Test Methodology: Kendi kendine uygulanan (Self-report) envanter.

Anahtar Kelimeler

GAÇE, Aile Dinamikleri, Çatışma Çözümü, Bireyselleşme, Türk Kültürü, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Geliştirme tarihi itibarıyla)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Bu ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiğinden, akademik kullanım için genellikle izin alınması gerekmektedir. Ticari kullanım veya büyük ölçekli uygulamalar için yazar veya Ankara Üniversitesi'nden izin alınması tavsiye edilir. Ölçeğin geliştirildiği yılı: **1992**. Ücret bilgisi mevcut değildir.

Kaynaklar

Özgen, Ç. (1992). *Genç-Anababa Çatışma Envanteri (GAÇE) geliştirilmesi, güvenilirliği ve geçerliği* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Genç-Anababa Çatışma Envanterinin Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Orijinal kaynaktan ölçek maddelerine dair bilgiye ulaşılamamıştır.